

MUPIP00J9IHN

MĚSTSKÝ ÚŘAD PÍSEK

Odbor výstavby a územního plánování
státní památková péče
Velké náměstí 114/3
397 19 PÍSEK

Doporučeně

Obec Mišovice
Mišovice 20
398 04 Mišovice

Č. j.: MUP/2024/69683/4

Vyřizuje: PhDr. Martin Zeman

Písek 10.01.2025

Rozhodnutí

Rozhodnutí k záměru restaurování tří oltářů a k restaurování varhan z kostela sv. Petra a Pavla v Pohoří nemovité kulturní památky zapsané v ÚSKP pod rejstř.č. 31543/3-2685.

Městský úřad Písek, odbor výstavby a územního plánování, jako věcně a místně příslušný orgán státní památkové péče dle ustanovení § 10 a § 11 odst. 1 písm. b) zákona číslo 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, rozhodující dle ustanovení § 67 správního řádu, ve smyslu ustanovení § 29 odst. 2 písm. g) zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, v přenesené působnosti dle ustanovení § 42a téhož zákona, na žádost na žádost vlastníka předmětných kulturních památek obce Mišovice, IČO 00511722, Mišovice 20, 398 04 Mišovice (v řízení zastoupené starostou obce panem Mgr. Vladimírem Čelakovským) a na základě vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Českých Budějovicích č.j. NPÚ-331/108740/2024 ze dne 17.12.2024, dle ustanovení § 14 odst. 1 a 6 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, vydává toto

rozhodnutí:

- I. **Záměr restaurování tří oltářů a to:**
- a) hlavního oltáře Bolestné P. Marie v presbytáři,
  - b) oltáře sv. Blažeje v jižní kapli

c) oltáře Příbuzenstva Páně/Sv. Anny v severní kapli

kostela sv. Petra a Pavla v Pohoří (na parcele č.st. 61 v k.ú. Pohoří u Mirovic), jenž je movitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem nemovité kulturní památky 31543/3-2685, ve smyslu předloženého „Záměru na restaurování hlavního oltáře a dvou bočních oltářů kostela sv. Petra a Pavla v Pohoří, okr. Písek“, Art rescue s.r.o., zpracované restaurátorkou akad. malířkou Lenkou Helfertovou a restaurátorem uměleckým truhlářem Pavlem Hančem, bez data, se dle ustanovení § 14 odst. 3 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů a ustanovení § 10 odst. 3 a) a b) vyhlášky MK ČSR č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, považuje za

přípustný

a pro přípravu vlastního restaurování se stanovují následující podmínky:

1. Budou vypracovány konkrétní restaurátorské návrhy pro jednotlivé oltáře vycházející z výsledků restaurátorských stratigrafických sond na architektuře oltářů, včetně sond na řezbách dekorativních a figurálních – výběr bude stanoven v rámci kontrolního dne a jednotlivá místa sond budou zakreslena do celkových pohledů. U plastiky Bolesné Panny Marie budou sondy doplněny o nábrusy, které umožní poznat jednotlivé vrstvení, charakter vrstev, skutečnou barevnost, případně o UV fluorescenci pro určení organických látek, pigmentů a barviv, jejich složení – rovněž zakres a dokumentace. Návrhy oltářů budou doplněny o návrhy na restaurování jednotlivých oltářních obrazů včetně jejich rámců, nebo bude v návrzích jasně stanoveno, zda jsou obrazy z návrhů vyjmuty a z jejich restaurováním se nepočítá. Postup prací u rámu, překližky i přichycených řezb u bočního oltáře sv. Blažeje bude definitivně určen až na základě podrobného průzkumu stavu dřeva a úchytů v atelieru. V návrzích bude podrobněji stanovena míra dořezb chybějících nebo degradovaných prvků.
2. K takto vypracovaným návrhům bude požádáno o rozhodnutí orgánu státní památkové péče k realizaci vlastního restaurování.

- II. **Restaurování varhan** z kostela sv. Petra a Pavla v Pohoří (na parcele č.st. 61 v k.ú. Pohoří u Mirovic), jenž je nemovitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rejstříkovým číslem 31543/3-2685, ve smyslu předloženého „Restaurátorského záměru varhanního nástroje v kostele sv. Petra a Pavla v Pohoří“, zpracovaného varhanářem Petrem Nožinou, Nahoruby 46, z 05.09.2024, se dle ustanovení § 14 odst. 3 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů a ustanovení § 10 odst. 3 c) vyhlášky MK ČSR č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, považuje za

přípustné

za předpokladu respektování následujících podmínek:

1. Během restaurátorských prací budou investorem svolávány kontrolní dny za účasti pracovníků památkové péče (v zásadních etapách i organologa).
2. V případě rekonstrukce nezachovalé střední části pišťalové skříně s prospektem a umístěním hracího stolu (včetně specifikace umístění vypínače ventilátoru) bude po demontáži a detailním průzkumu zpracován její kresebný návrh, k němuž bude požádáno o samostatné rozhodnutí orgánu státní památkové péče (ohledně

eventuálního zhotovení kopií prospektových je možná i alternativa jejich zhotovení z cínové slitiny).

3. Po dokončení obnovy bude vyhotovena závěrečná zpráva, obsahující v případě restaurování veškeré náležitosti podle ustanovení § 10 odst.4. vyhlášky MK ČSR č. 66/1988 Sb., jejíž jedno paré bude do 3 měsíců od skončení prací předáno k archivaci odborné organizaci památkové péče – Národnímu památkovému ústavu ú.o.p. v Českých Budějovicích.

Odůvodnění

Předmětné oltáře i varhany z kostela sv. Petra a Pavla v Pohoří požívají památkové ochrany jako kulturní památky, kdy se jedná o movité památky přebírající rejstříkové číslo ÚSKP předmětného kostela. Jedná se zde o barokní portálový hlavní oltář dřevěné konstrukce imitující mramor s prosklenou skříní s polychromovanou plastikou Piety (v 17.století zařazenou mezi tzv. zázračná zobrazení – imagines miraculosae, tj. těšící se mimořádné úctě) a aliančním erbem Krakovských z Kolovrat a Valdštejnů (v literatuře nesprávně označený jako erb Hartmannů z Klarštějna) na rozhraní retabula a nástavce a s plastikami sv. Petra a Pavla mezi sloupy a sv. Vojtěcha a Prokopa po stranách retabula a o oltáře v postranních kaplích – bohatě řezbářsky provedený celozlacený akantový oltář sv. Blažeje (s centrálním obrazem sv. Blažeje, a obrazem Nejsv. Trojice v nástavci a aliančními erby Krakovských z Kolovrat a Valdštejnů v kartuších mezi oběma obrazy) v severní kapli a baldachýnový umělecky hodnotně provedený dřevěný oltář Příbuzenství Páně/sv.Anny v jižní kapli, jehož retabulum tvoří stuha podložená stanem završeným korunou, mající pocházet z kostela Maria Spitzberg u Chýše, osazený na zděné meze (Boží hrob), jež je dnes ze své původní osy vychýlen a opírá se o zadní stěnu kaple a dále o varhany pocházejících původně ze začátku 20.století, razantně přestavěných na konci 60.let. Záměrem žadatele je restaurování těchto památek.

Žádost byla postoupena k vyjádření Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Českých Budějovicích (dále jen „NPÚ“), jenž v dané záležitosti uvedl:

„Věc:

A) Hlavní oltář Bolestné Panny Marie, ÚSKP rej.č. 31543/3-2685, boční oltář sv. Blažeje, ÚSKP rej.č.31543/3-2685, boční oltář sv. Anny, ÚSKP rej.č. 31543/3-2685, kostel sv. Petra a Pavla, Pohoří, okr. Písek – vyjádření k záměru restaurování

B) varhany, ÚSKP rej.č. 31543/3-2685, kostel sv. Petra a Pavla, Pohoří, okr. Písek - vyjádření k restaurování

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, žádost doručena dne 28.11.2024

Předmět žádosti:

Na základě žádosti má být provedeno „restaurování oltářů a varhan“.

Přílohy žádosti:

– žádost o vydání závazného stanoviska ze dne 21.11.2024

– Záměr na restaurování hlavního oltáře a dvou bočních oltářů kostela sv. Petra a Pavla v Pohoří, okr. Písek, zpracovala ak. mal. Lenka Helfertová, Pavel Hanč, datum chybí

– „Restaurátorský záměr varhanního nástroje v kostele sv. Petra a Pavla v Pohoří“, vypracoval Peter Nožina, Nahoruby, 5.9.2024.

A) Popis zamyšlených prací:

Hlavní oltář – odstrojení zdobných prvků a sochařské výzdoby, upevnění polychromie, snesení nástavce a jednotlivých dílů, ozáření těchto prvků v radiační komoře, prvotní čištění od hrubých nečistot, revize spojů, klížení, používání dřevěných hřebíků,

truhlářská oprava, preventivní fungicidní a insekticidní ošetření, petrifikace dle potřeby, zadní strana ošetřena nátěrem šelakového kalu s Lignofixem, revize řezbářské výzdoby a plastik – čištění, dořezání chybějících částí řezeb, zpětná montáž pomocí klížení, dřevěných hřebíků, event. nerezové nebo mosazné vruty nebo hřebíky. Polychromie a plastická výzdoba – dle výsledku průzkumu upevnění polychromie, případně snímání nové vrstvy, tmelení, lokální retuš, popřípadě rekonstrukce původní polychromie. Zlacené a stříbřené prvky – revize křídové vrstvy, rekonstrukce zlacení a stříbření. Závěrečná konzervace oltáře lakovou vrstvou. Sochy andělů – průzkum, sejmutí druhotné přemalby, odstranění bronzových nátěrů ze zlacených prvků, obnova zlacení na poliment. Socha Piety – restaurátorský průzkum, na základě výsledků dojde k vyhodnocení a zvolení koncepce zásahu.

Boční oltář sv. Blažeje – demontáž obrazů, ozáření v radiační komoře, ošetření proti červotoči, konstrukční vyspravení a zpevnění, ponechání řezby na překližce, ke které je přichycena ocelovými hřebíky, odbroušení hlaviček ocelových hřebíků, konstrukční zpevnění, revize upevnění řezby na překližkovou podložku, revize spojů, lokální dořezby, petrifikace. Zlacení a stříbření prokonzultovat s dodavatelem. Restaurování obrazů až na základě finančních možností investora.

Boční oltář Příbuzenstva Páně (sv. Anny) – demontáž obrazu, odstrojení architektury od plastické výzdoby, figurálních plastik, rozebrání architektury na jednotlivé díly, ozáření v radiační komoře, revize spojů, konstrukční zpevnění, lokální doplnění degradovaných a chybějících částí, petrifikace, navrhuje se snímání nepůvodních vrstev a rehabilitace původní polychromie, prokonzultovat postup s dodavatelem.

B) Popis zamyšlených prací:

Varhany – demontáž včetně skříně, čištění suchou cestou, případně suchou parou či vodou s přídavkem mýdla, zachování štítků a nápisů, konzervace insekticidním prostředkem Lignofix II Varhany, lokální petrifikace Solakrylem, konzervace kovových součástí, u skříně revize spojů a úchytů, tmelení prasklin, špánování, hrací stůl – konzervace, vyspravení defektů, restaurování manuálové klaviatury vč. výměny všech kůží a dorazových plstí (ve stejném odstínu), vyčištění, konzervace a v případě nutnosti výměna vodících kolíků, vymezení vůlí, výměna celotónových potahů za kopie dle autorského provedení J. Vanického, revize a případná dílčí výměna regulačních matek (viz. blíže předložená návrh).

Charakteristika věci: Kostel sv. Petra a Pavla tvoří významný urbanistický prvek v intravilánu obce. Je připomínán již v r. 1123, od r. 1369 je farním. V polovině 18. století došlo k barokní přestavbě.

A) Hlavní oltář – dřevo, truhlářská, řezbářská a štafířská práce, vel. 600 x 400 x 180 cm, 1. třetina 18. století, autor neurčen, provenience: Čechy. Zadní strana nápis: „Opraveno L.P. 1940 za děkana P. Aloise Havlíčka. Renovaci provedl Ant. Pelán pozlacovač v Příbrami“.

Portálový, s předsunutým postranními podstavci, nesoucími po dvojici sloupů, jeden s hladkým a druhý s torčovaným dřikem a stylizovanými hlavicemi, sloupy vynášejí zalamující se úseky kládí, jehož římsa vytváří nad středem oltáře mělký štít. V ploše retabula zabudována v nice zasklená skříňka, v ní gotická plastika Bolestné Panny Marie (konec 15. století). Po obvodu skříňky ozdobné pásy rokajů a mřížky, ve vrcholu nástavec s kartuší a mariogramem. Po stranách oltářní niky stojí polychromované plastiky patronů - sv. Petra a Pavla, sv. Vojtěcha a sv. Prokopa. Uprostřed hlavní profilované římsy osazeny alianční znaky Hartmanů a Kolowratů. Nad tím Boží oko s paprsky. Vzdušný nástavec má strany konkávně prohnuté s horním segmentovým zaoblením. Po stranách andělé, ve vrcholu sedící putti a kolem okřídlené hlavičky andělů (6 ks). Menza hranolová, antependium s reliéfem Tří králů. Svatostánek obdélný, dekorovaný po stranách akantovými listy s křídly a pentlí, ve vrcholové mušli kalich a andělčí hlavičky.

Polychromie druhotná, hnědočerveně a světle okrově natřené. Zlacení a stříbření s waschgoldem.

Boční oltář sv. Blažeje – dřevo, truhlářská, řezbářská a štafířská práce, vel. 500 x 300 x 30 cm, datace: 1710, autor neurčen, provenience Čechy. Menza zděná, retabulum z bohatě vyřezávaného mohutného akantu propleteného vrapovanou stuhou, nad obrazem sv. Blažeje (olejomalba na plátně, 280 x 180 cm) znaky Hartmanů a Kolowratů. V nástavci obraz Nejsvětější Trojice (olejomalba na plátně, 70 x 50 cm). Stříbřené s lazurou ve dvou tónech.

Boční oltář Příbuzenstva Páně (sv. Anny) – dřevo, truhlářská, řezbářská a štafířská práce, vel. 350 280 x 70 cm, datace: kolem r. 1700, autor neurčen, provenience: Čechy. Baldachýnový oltář, menza zděná. Predela předsunutá, v ploše dekorovaná do prostoru vystupujícími zlacenými listy akantu, po stranách ukončená volutovými závitnicemi, vytvářející konzoly pro dřevěné sošky andělů. Svatostánek chybí. Retabulum oválného tvaru, rám se skládá z mohutné stáčené stuhy, prokládané zlacenými akantovými listy, ukončení baldachýnem s korunou. Obraz novodobý (155 x 130 cm). Polychromie – tmavě červená se zlatem. Zlacení vyspravované bronzem. Oltáře jsou dokladem kvalitní řezbářské práce a výtvarné úrovně, stylově odpovídající danému období a jsou součástí jednotného zařízení kostela. Po výtvarné stránce jsou prvky degradované druhotnými nátěry a zásahy.

B) Varhany - Jedná se o jednoduše manuálový nástroj s pedálem z období tzv. varhanářského

romantismu, který v původní podobě dle údajů tzv. Katastru varhan (NA Praha, fond ZÚ 1914-16, Katastr varhan, kart. 613, postavil roku 1906 Josef Vanický, varhanář z Třebechovic pod Orebem: Podle zmíněného Katastru varhan i strojopisného Itineraria Organale Bohemo Topographicum Bohumíra Cyrila Petra na s. 736 měl nástroj 9 rejstříků a pneumatickou trakturu (údaj o typu traktury však dle výsledků průzkumu nebyl správný, minimálně hrací traktura musela být jednoznačně mechanická – kompletně mechanická je i dnes). Varhany byly hned po jejich postavení několikrát opravovány (v letech 1907, 1908 a v roce 1912), což může svědčit o problematické spolehlivosti nástroje. V letech 1968-69 varhany přestavěl s užitím původních rejstříků a vzdušnic varhanář Miroslav Heger starší do současné podoby. Dle výsledků průzkumu byla nejdříve přestavěna kruchta, kde ve střední spodní části byla za pomoci sloupů a ocelových konstrukčních prvků vybudována nosná konzolová podesta, na kterou byl manuálový stroj varhan vysunut před kruchtou cca 40 cm pod úroveň podlahy kruchty. Tam byla umístěna vzdušnice manuálu, za ní na konzoly pod podlahou kruchty pak umístěn rozměrný plovákový měch. Na kruchtě u hrany zábradlí pak stojí hrací stůl z původního stroje, s přepracovanou mechanikou traktur a za ním hřídelnice propojující manuálovou vzdušnici s klaviaturou. Pro spodní římsu obklopující manuálovou vzdušnici byly použity části zdobeného kladí původní skříně, zřejmě i s původními festony, ze završení původních skříní pedálových věží, které byly odsunuty k zadním rohům kůru.

Píšťaliště manuálu je bez jakékoli skříně volně vysazeno do prostoru kostela, nicméně jeví se být původní (vnitřní píšťaly z cínolověného plechu a z měkkého dřeva, prospektové za hracím stolem v předpokládaném rozsahu G - h ze zinku s povrchovou úpravou stříbřenkou). Skříň manuálu byla dle ústních sdělení pamětníků odstraněna proto, aby byl lepší kontakt mezi varhaníkem a duchovním u oltáře!!! Vzdušnice s rejstříkovými kancelami jsou zřejmě původní. Postranní části původní skříně byly pak využity na obal pedálu varhan, dělený diatonicky na C a Cis stranu, povrch vyjma řezb byl opatřen nevhodným modrokrémovým nátěrem. Kovářský nevyhovující ventilátor je umístěn na půdě a spojen s měchem pod střední částí kůru vzduchovodem. Zvukové kvality nástroje nelze posoudit pro dlouholetou nefunkčnost (viz. blíže vyjádření Dr. Honyse, organologa a externího spolupracovníka NPÚ).

U skříně varhan a související výzdoby bude proveden restaurátorský průzkum a současně na základě srovnávacího průzkumu prospektů J. Vanického bude vyhotoven návrh chybějící střední části původní varhanní skříně (pro manuálový stroj) jako podklad pro její realizační rekonstrukci. Na dochovalých částech skříně bude sejmuto stávající nepůvodní nátěr na základě zkušebních vzorků na malých plochách vhodnou

metodou, a to na původní povrchovou úpravu (která bude též předmětem technologické analýzy); odkrytá povrchová úprava bude retušována a doplněna do celistvosti vč. partií s truhlářskými doplňky. Stejným způsobem budou polychromovány i nově vyrobené části skříně, finální transparentní úprava dle závěrů komise. Zlacená dochovaná řezbářská výzdoba bude konzervována a sklížena vč. doplnění dořezbami. Původní zlacení bude očištěno, v případě potřeby v místech defektů bude zlacení doplněno originálu odpovídající technologií; stejně tak i povrch dořezeb (část metálem na mixtion, část plátkovým zlatem na poliment).

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturněhistorických hodnot:

Oltáře i varhany jsou nedílnou součástí vybavení kostela sv. Petra a Pavla v Pohoří, památkovou hodnotou a historickou podstatou odpovídají pojetí kulturní památky podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Jedná se o kvalitní řezbářskou, štafířskou a výtvarnou práci zručných a erudovaných tvůrců, uměleckořemeslnou úroveň přesahující hranice regionu. Památková péče se vztahuje na umělecké a uměleckořemeslné prvky, které jsou součástí podstaty památky a mají nenahraditelnou památkovou a vypovídací hodnotu. Proto je nutný citlivý odborný přístup, který musí být založen na získaných informacích, je nezbytné před každým odborným zásahem provést restaurátorský průzkum zaměřující se na stav dřevní hmoty, konstrukční spojení, materiálovou analýzu a stratigrafii jednotlivých vrstev. Výsledky restaurátorského průzkumu jsou následně vodítkem při určení koncepce restaurování mobiliáře.

U varhan přes razantní přestavbu, při níž nástroj ztratil část své hodnoty, se dochoval jeho původní píšťalový fond a tedy podstata jeho hudebně akustických hodnot vč. vzdušnic a hracího stolu. V rámci dochovaných jednomanuálových nástrojů varhanáře J. Vanického je zde zajímavé disponování dvou stopovou polohou odlišných mixtur, rozšiřující odstupňování završení varhanního pléna (podobné řešení lze sporadicky nalézt u některých větších nástrojů významnějších varhanářských současníků J. Vanického, konkrétně M. J. Wunše u nástroje kostela v Srní a H. Schiffnera, v poněkud problematickém extenzním řešení i u fy. Rieger). Rehabilitace původního funkčního stavu s využitím poznatků průzkumu a srovnání s jinými prospekty nástrojů původního autora (z nichž některé jsou zajímavé) je tedy možná a může přispět k oživení interiéru kostela po stránce hudebně akustické.

A) Technický stav věci:

Hlavní oltář – odstranění původní polychromie, stávající povrchová úprava silně uvolněná, zkrakelovaná s větší či menší tendencí odpadávat, lokálně již došlo k její ztrátě. Silné napadení dřevokazným hmyzem, uvolnění spojení a úchytů., celoplošně zašlé a zaprášené.

Oltář sv. Blažeje – silné napadení dřevokazným hmyzem, dřevořezba je přichycena na

překližkovou podložku se zpevňujícím rámem, koroze hřebíků, lokální uvolnění spojení a úchytů, oxidace postříbřených ploch, degradace křídlové podkladové vrstvy, obrazy – malba zkrakelovaná, ztmavnutí retuší. **Oltář Příbuzenstva Páně (sv. Anny)** – statické narušení, kdy architektura oltáře je nakloněná a opřena o stěnu, silné napadení dřeva červotočem, uvolnění spojení a úchytů, lokální neodborné zásahy hřebíky, druhotná povrchová úprava, zlacení lokálně sedřené a místa přebonzovány, lokálně nevhodné dořezby (nohy andělů), obraz – malba zkrakelovaná, ztmavnutí retuší.

B) Technický stav věci:

Varhany – napadeno dřevokazným hmyzem, zteření okožení měchové soustavy, chybí

střední část varhanní skříně pro stroj manuálu (není zatím nalezena ani fotografie, jistým svědectvím jsou vzpomínky pamětníků) Silně opotřebované je veškeré oplstění kláves, které navíc vykazují značné boční vůle vlivem opotřebování. Hrací stůl je silně zanesen depozity nečistot, chybí rejstříkový štítek Principálu 8, nevhodně je umístěn vypínač ventilátoru z poslední třetiny 20. století. Stůl není opatřen na čele výplní, což

společně s obrácenou orientací pištaliště (prospekt bezprostředně za hracím stolem) nasvědčuje skutečnosti, že byl původně zády k oltáři v čele postamentu pod prospektem. Železné díly jsou silně zkorodované, stejně jako další mosazné prvky traktur, které jsou nevyregulované. Nástroj je již dlouhodobě nefunkční a v havarijním stavu (viz. blíže návrh)

A) Vyhodnocení žádosti:

Z hlediska státní památkové péče **není záměr obnovy výše uvedených oltářů v kostele sv. Petra a Pavla v Pohoří v rozporu se zájmem na ochranu kulturně historických hodnot za předpokladu, že budou dodrženy následující požadavky doplnění:**

1. Budou vypracovány restaurátorské návrhy pro hl. oltář Bolestné Panny Marie, oltář sv. Blažeje a boční oltář Příbuzenstva Páně, vycházející z výsledků restaurátorských stratigrafických sond na architekturu oltářů, včetně sond na řezbách dekorativních a figurálních – výběr bude stanoven v rámci kontrolního dne a jednotlivá místa sond budou zakreslena do celkových pohledů. U plastiky Bolestné Panny Marie budou sondy doplněny o nábrusy, které umožní poznat jednotlivé vrstvení, charakter vrstev, skutečnou barevnost, případně o UV fluorescenci pro určení organických látek, pigmentů a barviv, jejich složení – rovněž zákres a dokumentace. Návrhy oltářů budou doplněny o návrhy na restaurování jednotlivých oltářních obrazů včetně jejich rámců, nebo bude v návrzích jasné stanoveno, zda jsou obrazy z návrhů vyjmuty a z jejich restaurováním se nepočítá. Postup prací u rámu, překližky i přichycených řezeb, u bočního oltáře sv. Blažeje, bude určen až na základě podrobného průzkumu stavu dřeva a úchytů v atelieru. V návrzích bude podrobněji stanovena míra dořezeb chybějících nebo degradovaných prvků.

Zdůvodnění:

Ad.1) Z odborného hlediska je úlohou průzkumů shromáždit informace o způsobu zhotovení a původu předmětu, o jeho historickém vývoji, jeho originálním či dřívějším vzhledu, o současném stavu, materiálové podstatě a rozsahu poškození. Průzkum umožňuje na základě zjištěných poznatků jako je stratigrafie vrstev, počet, typ vrstev techniky, materiálového složení, stavu vrstev a míry zachování určit nejvhodnější koncepci restaurátorského zásahu, což je podkladem pro vyjádření NPÚ a následně pro závazné stanovisko výkonného orgánu státní památkové péče.

Upozornění:

Dle § 10 odst. 2 prováděcí vyhlášky č. 66/1988 Sb. předložená žádost o restaurování musí obsahovat: a) název, umístění a popis kulturní památky včetně rejstříkového čísla Ústředního seznamu kulturních památek ČR, b) popis současného stavu památky s uvedením závad a příčin porušení, c) navrhovaný způsob restaurátorského zásahu, d) investora, e) předpokládané celkové náklady a termín provedení, f) předpokládaný výsledek zásahu včetně požadavků na prezentace.

Nezbytná je rovněž technologická část se seznamem materiálu a vypovídající fotodokumentace; každý restaurátorský návrh musí být signovaný a opatřen datem zpracování.

B) Vyhodnocení žádosti:

Z hlediska státní památkové péče **není předložený návrh obnovy varhan, po konzultaci a vyjádření externího spolupracovníka a organologa Dr. Víta Honyse (z 16.12.2024), v rozporu s ochranou kulturně historických hodnot varhan, za předpokladu, že budou dodrženy následující podmínky:**

1. Navrhované práce budou prováděny v intencích předloženého restaurátorského záměru zpracovaného varhanářem Peterem Nožinou.
2. Průběh prací bude v zásadních etapách zejména rekonstrukční složky prací konzultován s památkovým a organologickým dozorem na kontrolních dnech.
3. Po demontáži a detailním průzkumu bude zpracován kresebný návrh rekonstrukce nezachovalé střední části pištálové skříně s prospektem a umístěním hracího stolu (včetně specifikace umístění vypínače ventilátoru), který bude předložen pracovníkům

odborné organizace a orgánu státní památkové péče k odsouhlasení (ohledně eventuálního zhotovení kopií prospektových je možná i alternativa jejich zhotovení z cinové slitiny). Tato věc bude řešena novým dílčím závazným stanoviskem.

4. Ukončené restaurátorské práce budou řádně převzaty za účasti pracovníků odborné i výkonné složky státní památkové péče. O provedeném restaurátorském zásahu bude vyhotovena restaurátorská zpráva s fotodokumentací v intencích platné prováděcí vyhlášky k zákonu 20/87 Sb. o státní památkové péči, jejíž jedno paré bude předáno NPÚ ÚOP v Č. Budějovicích k archivaci.

Odůvodnění:

Ad 1: Dodržení postupu dle předloženého restaurátorského záměru (s ohledem na nepříliš velké stáří i spíše průměrnou dobovou úroveň nástroje není nezbytné, aby práce prováděl varhanář - držitel povolení k restaurování historických varhanních strojů, zásadním předpokladem je však jeho doložitelná úspěšná dosavadní restaurátorská praxe) je nutné, aby byla dodržena kontinuita tohoto odborného vyjádření a následného závazného stanoviska.

Ad 2: Navrhované práce jsou s ohledem na kritický stav nástroje a nemožnost posoudit jeho hudebně akustické kvality poměrně náročné a v jejich průběhu je nutné některé rekonstrukční práce podložit prohloubeným průzkumem po celkové demontáži nástroje a srovnávacím studiem dalších nástrojů téhož autora; tyto skutečnosti mají vliv na předpokládaný výsledek prací včetně zajištění náležitě lehkého a přesného chodu kláves a traktur umožňujících přiměřenou artikulaci při hře.

Ad 3: Jedná se o skutečnosti, které bez detailního průzkumu po rozebrání nástroje a srovnávacího studia podobných dochovalých (převážně východočeských) nástrojů autora zatím nelze spolehlivě upřesnit; zatím je zřejmý jen přibližný tvar středního píšťalového pole zaniklé střední prospektové části skříně a přibližná orientace hracího stolu.

Ad 4: Závěrečné převzetí dokončených prací za účasti pracovníků odborné i výkonné složky státní památkové péče je potřebné za účelem naplnění odborně metodického dohledu nad výsledkem prací a zajištění archivace závěrečné restaurátorské zprávy.

Upozornění:

Zástupce vlastníka zajistí, aby se dodavatel prací seznámil s kompletním vyjádřením externího spolupracovníka a organologa dr. Víta Honyse „Varhany kostela sv. Petra a Pavla (r. č. 31543/3-2685), Pohoří, okres Písek“, které bylo podkladem pro vyjádření NPÚ.“

Žadatel byl s tímto vyjádřením písemně seznámen a byla mu poskytnuta lhůta pro uplatnění případných připomínek; tuto možnost však nevyužil.

Městský úřad Písek, odbor výstavby a územního plánování, jako místně a věcně příslušný správní orgán na úseku státní památkové péče (dále jen „správní orgán“) konstatoval, že v daném případě je jeho věcná příslušnost v rozhodování o dané záležitosti založena skutečností, že se jedná o kulturní památky. Požadované práce se dají podřadit pod pojem „obnova kulturní památky“, o němž se hovoří v ustanovení § 14 odst. 1 památkového zákona, tedy o práce podléhající povinnosti vyžádat si k nim rozhodnutí orgánu státní památkové péče. Žadatel touto svou žádostí směřuje k naplnění povinností uložených mu v ustanovení § 9 odst. 1 památkového zákona, tedy k řádné péči o kulturní památku.

Při posuzování předmětné žádosti tedy správní orgán vycházel z předložených záměrů, vyjádření NPÚ i samozřejmě i s přihlédnutím k příslušným metodikám Ministerstva kultury dostupných na jeho webových stránkách (*Metodika k posouzení podání ve věci restaurování* a *Metodika k vyřízení žádosti o vydání závazného stanoviska ve věci restaurování*, dostupných na <https://mk.gov.cz/metodicka-cinnost-cs-250>; stav k 08.01.2025)

Správní orgán po shromáždění všech podkladů konstatoval, že v daném případě musí k žádosti přistupovat dvěma přístupy. V případě všech tří oltářů tedy lze žádost posoudit

pouze jako prvotní záměr, tj. jako přípravu vlastního restaurování, protože předložený záměr neobsahuje dostatečné konkrétní informace o stavu památky, o navrhovaných postupech včetně navrhovaných materiálů (tj. technický a technologický postup, návrh konečného výtvarného řešení) a na základě nich tak nelze vydat rozhodnutí k samotnému restaurování, tj. posoudit vhodnost a oprávněnost a tedy i přípustnost konkrétních zásahů, jejichž výsledkem by tak měla být samotná obnova těchto oltářů, jak o tom ostatně hovoří i NPÚ. Proto se tedy předmětná část tohoto rozhodnutí (tj. část s označením I.) vztahuje pouze na nezbytné požadované kroky směřující k přípravě samotného restaurování a příslušná podmínka byla stanovena akceptací požadavků NPÚ, které správní orgán seznal jako oprávněné a dostatečně odůvodněné.

V případě varhan (část II. výroku) lze již v této fázi vydat rozhodnutí k restaurování, protože předložený restaurátorský záměr je dostatečně konkrétní, byť v jedné části bude ještě nutno konkrétní řešení samostatně posoudit. Správní orgán se i zde ztotožnil s požadavky NPÚ, byť ne všechny lze z formálního hlediska transformovat v podmínky tohoto rozhodnutí. Co se týče požadavku na postup podle předloženého restaurátorského záměru je správní orgán toho názoru, že tento je nedílnou součástí žádosti (a je zde vlastně na pozici projektu) a proto nyní v podmínce požadovat, aby bylo dle něj postupováno, je zcela nadbytečné, neboť jinak ani postupovat nelze, neb by takový postup byl v rozporu se stávajícím rozhodnutím, které je tedy na tento záměr neoddelitelně vázáno.

Lze souhlasit s názorem NPÚ, že v případě daného varhanního nástroje není nezbytné, aby restaurátor byl držitelem licence na restaurování varhan, na druhé straně zde mají být restaurovány prvky uměleckého řemesla – např. zlacené dřevořezby – a v takovém případě samozřejmě má práce provádět restaurátor s příslušným oprávněním pro takové dřevořezby - *„Obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi (dále jen „restaurování“), mohou provádět fyzické osoby na základě povolení vydaného podle § 14a, přičemž restaurováním se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu.“* Slovo „mohou“ je nutno zde tedy dle názoru správního orgánu chápat v kontextu celého tohoto ustanovení jako slovo de facto podmiňující, tedy, že jiné osoby (tj. osoby bez příslušného povolení) činnost označenou jako „restaurování“ vykonávat nemohou a ve svém důsledku tedy ani nesmějí. Tato otázka tedy vyplývá přímo ze zákona, a proto není stanovena formou podmínky, protože by pak tedy paradoxně bylo možno se odvolat proti přímo takto zákonem stanovenému požadavku.

První podmínka správního orgánu se tak týká svolávání kontrolních dnů za účasti pracovníků památkové péče, tj. správní i odborné složky. Při obnově kulturních památek je totiž vždy opodstatněný předpoklad vzniku nových zjištění a skutečností, které bude třeba řešit přímo na místě v rámci pravidelných kontrolních dnů, svolávaných vlastníkem na podnět zhotovitele/restaurátora či pracovníků památkové péče, tedy aby se mohly případně ještě dopřesnit ty otázky způsobu provádění prací, které nebylo možno jasně dopředu stanovit, neboť třeba vyplynou až z vlastního provádění navržených restaurátorských prací, případně vyjasnit problémy, které by se v průběhu prací mohly ještě objevit. V praxi v rámci vstupního kontrolního dne bývá dohodnut i režim takových kontrolních dnů, tedy v jakých fázích budou dále svolávány či za jakých okolností, v případě nějakých mimořádných potřeb. **Mezi kontrolní dny samozřejmě spadá i ten závěrečný spojený s převzetím restaurovaného díla**, o němž hovoří v e svém příslušném požadavku i NPÚ. Tato podmínka je tedy důležitá proto, aby tedy orgány státní památkové péče - tj. NPÚ i MěÚ Písek - mohly vykonávat jim svěřené funkce dozoru a odborného dohledu (v daném případě si NPÚ vymínil i účast specialisty – organologa v případě řešení zásadních otázek, jež budou mít vliv na výslednou podobu a funkci nástroje). Samozřejmě svolávání kontrolních dnů by mělo být i v zájmu samotného vlastníka, aby měl kontrolu, že finanční prostředky jsou vynakládány odpovídajícím způsobem a v souladu s principy a požadavky státní památkové péče.

Druhá podmínka se vztahuje k požadavku předání 1 paré dokumentace obnovy památky NPÚ, který je možno chápat s odkazem na ustanovení § 14 odst. 9 památkového zákona. Tam, kde se bude jednat o restaurátorské práce, stanovil tedy správní orgán, v souladu s ustanovením § 10 odst. 3) písm. c) prováděcí vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon ČNR č.20/1987 Sb., že tato dokumentace bude zpracována dle § 10 odst. 4 písm. a až h) Vyhlášky MK ČR č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění Tato závěrečná zpráva bude odevzdána k archivaci na NPÚ do 3 měsíců od ukončení prací. Takto stanovený termín pro odevzdání zprávy je s ohledem na rozsah prací adekvátní Zdejší úřad doporučuje vlastníkově zakotvení této povinnosti ve smlouvě o dílo se zhotovitelem, neboť právě vlastník je zodpovědný za dodržení podmínek tohoto závazného stanoviska.

Po posouzení předložené žádosti, na základě vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Českých Budějovicích, správní orgán rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

Poučení

Dle ustanovení § 81 odst. 1 a § 83 odst. 1 zákona číslo 500/2004 Sb., správní řád, se proti tomuto rozhodnutí **lze do patnácti dnů od jeho oznámení odvolat** k Odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu – Jihočeského kraje podáním učiněným u Městského úřadu Písek, odboru výstavby a územního plánování. Podané odvolání musí splňovat náležitosti dle ustanovení § 81 a 82 správního řádu, dle ustanovení § 82 odst. 2 správního řádu bude odvolání podáno v jednom stejnopisu. První den lhůty je den následující po dni oznámení rozhodnutí.

PhDr. Martin Zeman
referent odboru
oprávněná úřední osoba

Otisk úředního razítka

Rozdělovník

Účastníci řízení

Obec Mišovice, Mišovice 20, 398 04 Mišovice

Na vědomí

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích